

Nro 14.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Költ Bétsben Februariusnak 17-dik napján 1795.
esztendőben.*

Frigyes Belgyiom.

Pihegrű Fr. fő hadi Vezérnek, az el múlt nyáron,
az északi armádiához lett menetelekor, sok Pá-
risi politicusok fogattak egymás közt, hogy ő
mind az Austria, mind a' Frigyes Belgyiomot meg
fogná hódoltatni. Úgy is történt a' dolog: Ő te-
hát többet mivelte *Dümduriernel*; még is igen ke-
veset, vagy éppen semmit sem szokott hadi tet-
teiről szólnani, úgy gondolkozáván, hogy ő nálla
nélkül is eleget szólnanak vitéz virtusai. —

Bizonyosnak lenni mondatik, hogy az Orániai hertzeg a szony, menyével, és kisdud ucokájával együtt Texelbe, s onnan Londonba ment volna. — Az Oránianusok közül sokan, még a Frantziáknak Hollandiába lett bé nyomútasok előtt, minden kinisekkel együtt Angliába futottak — Az annakelőtte meg fogattatott és tömlötzőkre hánytatott pátrióták minden Hollandiai városokban szabadon bocsátattak. — Az *Amsterdamban* el fogattatott pátrióták előtt is, megvárt *Utrecht* el vétele után, fel nyitattak a' tömlötzőknek ajtai, de ők világosan meg izenték a' magistrátusnak, hogy hanemha közönséges pompával őket onnan ki vijéndik, a' Frantziak oda érkezéséig ott fognak maradni.

Harlemból, Hollandiának szép és gazdag kereskedő városából illetően foglalatú levelet olvassunk: „Mivel, úgymond, el jött az az áldott óra, a' mellyben polgar társaink vissza állithattak régi jussaikat ahozképest ma reggel (értsd *Jan. 19-ik napját*) együvé gyülvén a' polgarok, tudtára adattak azoknak a' város előjáróinak, a' kik 1788 ik élettendőtől fogva rajtunk uralkodtanak, hogy tellyességgel semmi bizodalma nintsen a' népnek hozzájuk, és azért le is tételnek hivatallyaikból. Mellyre való nézve következő hirdetményt tettetett közönségessé a' népnek közönséges vigadózásai közt: „Mivelhogy arra intették a' Frantzia respublikának biztosai a' Hollandiai nemzetet, hogy azon igától, mellynek súllyos terhe alatt eddignyögött, magát mentse meg, és mivel annak utánna *Danndel* Generális is, hathatóssan arra intett minket *Leerdamban* költ levelében, hogy szabadossokká tennénk magunkat: tehát ezen városnak egynehány polgári, a' kik t. i. magokra vállalták a' jelenvaló időben, a' köz jónak gondját, el kezdték a' revolutiót. Azért is minden polgar társaikat a' velek való egygyet értésre kerik. Mindnyájotoknak boldogsága ezt kívánnya — Sietséget és egygyességet kíván a' jelenvaló időnek fontossága. Lehetetlen hogy az eddig volt tisztvi-

selöket ne gyűlölye a' Fr. respublika, de a' polgárság sem támaszkodhatik reájok. Azért is szükség eleikbe terjeszteniünk, hogy minden hivatalyaikat és kormányozásban való részesüléseket elveztették. — Az első lépés, mellyet ezen város lakosainak szükséges tenni, ez, hogy fegyveres népet szerezzen magának.

Annakokáért mind azok, a' kik hazájokat, és a' szabadságot szeretik, kötelesek lesznek magokat azokhoz a' fegyveres polgárokhoz tartozni, a' kik leg elsöben bátorkodtak mindnyájunknak meg tartásáért szorgalmatoskodni. — Ellenben azok, a' kik velünk egyet nem értenek, még ma dél előtt le rakhattyák a' polgári katonaság hazánál fegyvereiket, neveknek feljegyzésével együtt, ne hogy erőszakos eszközökkel kellessék élni fegyvereiknek elvételekben. — Ennek további elrendelésére arra kérettetnek a' lakosok, hogy ma, dél után 2 órakor gyűllyönek öfzve a' nagy templomba, holott egy bizonyos planum fog eleikbe terjesztetni. Azonközben minden tisztviselök, a' kik ellenkező tudósítást nem vettek, intetnek hivatalyaiknak hívséges folytatására, hogy eképen a' tsendesség, és jó rend, a' mennyire csak lehetséges lehet, továbbra is fenn tartasson. — A' fegyveres polgárság, mindennek személy és örökségbéli védeimezésére kötelezi magát. — *Igy történt a' Harlemi polgárságnak gyűllésében, Jan. 19 ikén 1795 elztendőb. W. van Sypesteyn.*

Ma délután jóva hagyatott az öfzve gyült nép által választatott városi kormányfészék. — Már most minden lakos Fr. bokrétát visel a' kalapjan, a' szabadságnak fájat is fel állítatott a' város közönséges piatzán.

Nagy Britannia.

Miólta a' Frigyes Belgiomi tartományok a' Fr. északi armádiának meg hódoltak, és így minden utak és ajtók bé zárattak az Anglusok előtt;

azóltától fogva igen keveset hallunk Angliának állapotjáról, mintha mind a' Brittusok, mind a' Hollandusok a' más világra bújdosnak volna. Az utólsóbbakról talán igaz talán ez a' gyanakodás, hogyha hitelt érdemel a' némelly közönséges levelekben ki hirdettetett, és itten is repülő szonorú hír hitelt érdemel — E' szerént a' Hollandiából ki sörítatott Anglus seregek, a' tengernek mélységes vizeit tartóztató erős töltéseket által fűrtak, melylyeken bé rohant viz, a' tenger szonorú alább fekvő Hollandiai tartományt egészen el borította, és mind a' lakosokat, mind az ott lévő Fr. ár. s. diát meg ölte — Hogyha ez a' hír igaz, könnyen képzelheti akár ki is, de kiváltképen képzelhetik azok, a' kik azon áldott Gózsennék fekvését tulajdon szemcikkkel tapasztalták, melly szörnyű pusztítást tettek légyen ottan a' tengernek kegyetlen vizei; ebben a' ditsőséges tartományban, mellyben 37 városok, 4000 faluk voltanak, és mintegy egy millió és 200000 emberek laktanak. Epen úgy jártak ezek, mint a' *Deukalion* özönvize által elborítatott Asiának tartományai. — A' mig e' hitel felett való történetről bizonyosabb tudósítást vejendünk, nem adhatunk annak tökéletes hitelt.

A' hadi segítségre ügyelő Commissiónak javaslására 100 ezer hajós katonát resolvált a' parlamentom a' jövő táborozásra. Ezen alkalomattal felettebb panaszkodott *Robinson* úr a' Britannia tengeri erőnek rozisz állapotja ellen — Sokkal jobb állapotban vagyon, *úgy mond ő,* a' Frantzia tengeri erő, mint a' Britanniái — sokkal könnyebben repülnek a' Frantzia, mint az Anglus hajók, és így több szerentsét lehet azoktól, mint ezektől várni. — Sem az észnek, sem a' pénznek nem kell kedvezni, egész, figyelmetességünket a' hajók építésének módjára, és a' Britanniái tengeri erőnek öregbítésére kell fordítanunk — Meg engedte *Berkely* hajós kapitány, hogy a' Frantzia hadakozó hajók, formájokra nézve eleibe hágnak az Angliai hajóknak, de egy szerént mind azt erősítette hogy ezeket alkotmá-

nyokra, és tartósságokra nézve fellyebb kell amazoknál betsülni. — Könnyen végbe vihetnék azt a' mi hajó építő mestereink, hogyha meg vetnék magokat; de lehetetlen ez a' változtatás a' háborúságnak közepette — Elég roszsz, felele erre *Francis* úr, hogy meg esmérjük e' nyomban való hibáinkat, és még sem akarjuk azokat meg jobbitani, holott azt kívánnyák tőlünk szoros környüllállásaink. — *Gardner* Admirál azt javasolta hogy méltó volna e' nyomban a' Franciaikat követni, a' hajó építés meg jobbitása végett jutalmat fel tenni, és az ezen tárgyról ki adattatandó irásokat a' Londoni tudós Társaság meg vizsgálására bizni. — *Fox* úr, szokása szerén, ekkor is motskolódni kezdett, és felettébb otsáclotta mind az Admiralitást közönségesen, mind Lord *Chattamot* különösen, hogy a' recrutáknak vendelt jutalom pénz által, ki pótolhatatlan kár okozott volna a' hajós seregeknek, és azt javasolta, hogy a' mennyire lehet, öregbítsen Angliának tengeri ereje. — *Dundas* úr az Admiralitási collegiumnak egyik nevezetes tagja, a' ki adatott költségről való számadásból mutatta azt meg, hogy soha sem vólt N. Britannianak olly hatalmas tengeri ereje mint most vagyon. A' mostani háborúnak, *úgymond*, kezdetében 16000 hajós katonának vólt, a' múlt éftendőben 85000, most 90000-re megy a' számok, a' jövő táborozásban pedig 100 ezerre fog szaporittatni. — Igaz, *úgymond* ő továbbba, hogy matrósainknak mostan semmi édesgető eledelek nintsen, t. i. a' Francia hajóknak nyeresége, de nem tsuda, mivel könnyebb most egy kazal szénában egy bab szemet, mint a' tágas tengeren, egy Fr. kereskedő hajót találni. — Keveset hajtának matrósaink a' hajó alkotmányának formájára, tsakhogy elegendő helyek legyen a' viaskodásra. — Szégyen, gyalázat, *úgymond* *Sheridán* úr, hogy a' hajó építés meg jobbitása végett adatott leg jobb plánumokat is meg vetik azok, a' kik az admiralitásnak kórmányát kezeikben tartják azomban

tsak annyit értenek azon mesterséghez, mint a tyúk az ábécéhez. — Az Admiralitásnál lévő első üld, avagy Lord még az inas elzrendöt sem töltötte abban ki. — Minden hajós tisztek örülnek, hogyha Frantzia nyert hajókon commendérozhatnak, miért? mivel könnyebben repülnek ezek, mint a' mieink — *Lambton* úr azt jegyzette még, hogy újjabb újjabb hajó formákat küldjenek a' Frantziák a' tenger mellett fekvő osztályokba; hogy értelmes nemzeti biztosokra legyenek a' hajó építő mesterek bizattatva; hogy bagatellának, tsekélységnek tartják két hónap alatt 60 hajókat építeni. — Még kell ugyan azt vallani, úgymond *Lambton* úr tovább, hogy a' nyers fából építetett hajók négy elzrendőnél tovább nem szolgálhatnak; de a' környüllállásokhoz képest nem is kellene azoknak tartosságokra vigyázni. *Sinklair Jón* úr azt javasolta, hogy egy különös hajó építő mesterségre ügyelő hivatalt kellene felállítani 's a' t.

Frantzia Ország.

Tsak még most sem nyughatnak a' Párisi Jakobinusok, hol egy, hol más próbát tesznek a' mértékletes Conventnek meg buktatására de telyességgel nem bódogúlhatnak gonosz sortélyaik által. A' nép, a' melly előtt gyakorlott gyilkoságaik által felettébb útálatosokká és gyűlölségesekké tették magokat, a' Convent pártján vagyon, megúnta a' revolutiónak, és hadakozásnak gonoszait viselni — szív szakadva várja a' békességet. — A' múlt hónapnak közepe tájján este, az által nyilatkoztatta ki a' nép a' Jakobinusok ellen való bofszuálló haragját, hogy az úgy nevezett *Palays Royal* palota előtt való tágas piatzon (ez a' szép palota ennekelötte az Orleánsi hertzegeké volt) *Laeroynak* royalismusra vezető irását, és *Duval*, *Chasles* és *Audonin* Jakobinusi indulattal bíró újság íróknak leveleiket meg égették. Ezen alkalmatossággal rúttul motskoltattak a' Jakobinusok, mindenfelől ezek a' szók hallattak: *Pokolból!*

Pokolba velek! egyetlen egyyet sem kell meg szenvedni ezen gyilkosok közül a' Frantzia respublica földjének szinén. — Miként kegyelmezhetnének mi meg azoknak, a' kik nem kémellették véreinket — ők ugyan, ha még egyszer diadalmat vehetnének a' Conventen, ennekutánna is kegyetlenül bánnának velünk — méltó hogy ezeknek fedelmeiket háláira üldözze a' Convent. —

Ennél is nyilvánban ki nyilatkoztatta a' Párisi sokaság engedhetetlen haragját *Jan. 14* ik napján — Seregestől ment azokra a' közönséges kaffé házakra, mellyeknek tizerei a' *hegy és Majusnak 31 iké* volt (Ekkor diadalmaskodtak t. i. a' Jakobinusok a' völgyön, az az, a' mértékletesebb indulatú nemzeti képviselőkön.) és nagy megindulás közt le tépték, 's öfzve törték azokat. Minden útzákan ezek a' szók zengedeztek. *Éllyen az igazság, az emberiség, veszfzenek el a' Jakobinusok, ezek a' vérszopó kutyák!* — A' házaknak ablakain állott férjfiak, alfszonyok, gyermekek, nagyok, kitsinyek ugyan azt kiáltoztak — Egy *Lanoue* nevű nemzeti biztos nem akarván a' néppel együtt ezt kiáltani: *Veszfzenek el a' Jakobinusok*, allig allig kerülhette el a' *Feriát*. Nem nemzeti képviselő, így szóllott nikie egy polgár, hanem egy semmire kellő gaz ember vagy, hogyha velünk nem tartasz, és velünk együtt nem kiáltod; *Veszfzenek el a' Jakobinusok*, majd veled is úgy fogunk bánni mint velek — Egy Párisi Journalista ekként serkengeti üldözésekre a' nemzetet: Virtust szerető republikánusok, a' kik azt akarjátok, hogy a' törvénynek országa az anarchia, az az, függetlenség által ejtetetett sebeket meg gyógyítstsa, kövessétek a' Párisiaknak példáját. Ezen zenebonától fogva, mind a' városban, mind a' Conventben tsendesség vagon,

Egy Vendei osztályból vissza tért nemzeti biztos arról tudósította *Jan. 18* ikán a' Conventet, hogy az ottan ki hirdettetett amnestia után egészen meg szüntek a' Rojalisták az ellenségeskedéstől; hogy a' múlt Octobertől fogva általok elfo-

gadtatott-patrióta katonákat mind szabadon börtönöztették; hogy atyafiságosan élnek a' republika seregeibe, és mindenben segítik ezeket — hogy őt Rojalista vezérek mentenek legyen Nantesben, az ott lévo nemzeti képviselőkkel tartandó conferenciára; hogy a' leg főbb vezérek *Charette* is meg békélt a' republikával. Erre azt végzette a' Convent, hogy ezen híradás nyomtatásban minden olztrályokba küldetessen meg, hogy ekképpen minden contrarevolutionisták tudhassák, mit remény hessenek a' hazafiak közt általok indított háborúságból.

A' Vendei Rojalistáknak jelenvaló állapotjáról a' *Nantesi* levelek után ekként beszél, a' múlt szombatán költ *Betsi diarium*: „*Bureau*, a' Párisi Conventnek Vendei olztrályban küldött biztos, onnan visszafra térvén azt beszéllette, a' Gyűlésben, hogy a' Fr. pártosoknak fő vezére *Charette* a' ki hirdettetett amnestiát el fogadta, s egyességes tractára lépett a' nemzeti képviselőkkel; hogy egy erős Rojalista corpus, mellynek vezére nem alávaló ember, magát meg adta; de hogy *Stofflet* nevü Generáljok, a' ki is egy idegenekből álló corput kormányoz, leg kevesebbet sem akar hallani és tudni az egyezéstről — hogy *Charette*, arra kötelezte magát, hogy a' Vendei lakosokkal, a' kik magok is óhajtyák a' békeséget, öfzve fogja magát a' patrióta seregekkel kaptsolni, és ez ellen a' nyakas *Stofflet* ellen menni — A' *Chouansok* is, a' kik nem egy tsuporiban, hanem imitt amott barlanganak, sok alkalmatlanságot okoznak a' pátriótáknak.

Barrere, *Billaud de Varennes*, *Collot d'Herbois*, és *Vadier* nemzeti biztosok, néhai *Robespierenek* kedves tsimborás társai egy bizonyos irást adtak ki magok mezttségére, mellyel nem sok kedvességet nyertek a' nép előtt. Minémü ki menetele fog törvénybe lett idéztetéseknek lenni, nagy nyughatatlansággal várja a' Párisi Publicum — *Amsterdán*nak és *Hollandián*ak meg hódolta-

tása, fel emelte a' Fr. assignatáknak betsét. — *Conty* királyi hertzeg számára, a' ki igen keserű nyomorúságban élt Mársiliában, kegyelem kenyeret rendelt a' Convent. — Gr. *Gólcz Prussus* minister, a' ki egy ideig Baselben múltatott, és az ott lévő Fr. követtel *Barthelemyvel* gyakorta conferentziát tartott, Jan: 24-ikén jutott Párisba, holott a' Svéciai követtel *B. Stael* Úrral együtt, már egynéhányszor volt a' köz Jóra ügyelő commissióval conferentzián.

A' Jan. 26-ikán tartatott ülsében, ismét egy más levelet olvasott fel *Richard*, a' mellyet Jan. 22-ikén irtanak az *Amsterdamban* lévő nemzeti képviselők. Ennek rövid summája abból áll, hogy már az egész Hollandiai, *Utrechti* és *Geldriai* tartományok meg hódoltak légyen a' Fr. északi ármádiának; hogy a' *Gertruydenbergi*, *Willemstaedti*, *Gorcumi* és *Dortrecht*i erősségek capituláltak; és hogy a' leg keményebb téli idő sem hidegítheti meg a' Fr. respublika seregeinek vitézi tüzét. — Más nap engedelmet kérvén a' Köz Jóra ügyelő Commissió a' Conventől *Ramel* és *Gochon* N. biztosoknak Hollandiába való küldetésekre, azt kívánta *Dühem*, hogy nem kellente ezen szóval *Hollandiába*, élni, hanem az *Északi ármádiához* — *Lesage Senault* nemzeti képviselő kételkedett benne, hogy őket oda lehetne küldeni — Egyedül a' Conventnek vagyon, *úgymond Gaston*, jussa a' békesség szerzésre, ezek pedig mind a' hármán buzgó Jakobinusok, és nem kívánnyák a' békességet — *Dühem* erre azt mondotta, hogy *Dumurier* is, a' ki első volt a' Hollandiába való bé lépésben, az által ejtette magát gyanúságba, hogy *Belgák Generáljának* nevezte magát — *Richard* a' köz Jóra ügyelő Commissiónak tagja azt állította, hogy a' Fr. respublika olytatén környülállások közt legyen most a' több Európai Státusokra nézve, a' mellyekben nem lehet a' Conventnek magát egézflen az ármádiákoál lévő nemzeti képviselőkre, a' kik könnyen akadályoztathatnak a' békesség munkáját,

bizni, egy olly fontos dologban egygyességnek kell lenni. — Evvel meg nem elégedvén *Dühem*, így szólott haragjában: *Nem sokára vége lesz a' ti uralkodástoknak* — *Dumont* az által akarta az egymással vetélkedő részeket meg engesztelni, hogy azok a' Hollandiában lévő Fr. armádiánál mulató képviselőknek neveztesse, a' melly javaslast maga a' Convent is helybe hagyta.

A' következett napon tartatott gyűllés anánál is lármásabb vólt, és *Dühem* uramra néve, a' ki menetele is kedvetlenebb. Mivel Jan. 24-ikén azt végzette a' Convent, hogy senki se adattasson addig által a' revolutiónale forumnak, a' mig jelentés nem tétetik arról a' Conventnek, tehát azt kezdette *Lecointro* sürgetni, hogy *Lacroixre* is, a' ki t. i. rojalismusról írott munkája miatt meg fogatott, ki kellene ezen végzésnek terjedni. Ekkor ismét fel pattant *Dühem* a' mostani *Marat*, és kit rojalistának, kit aristocratának, kit *Roberspicristának*, kit más gyalázatosának nevezett hivatalbéli társai között. Természetesen azok is meg indúltanak, a' kikre ő tzelozott, és ötet, 's czimborás társait, mint fő Jakobinusokat *vérszopóknak*, *gyilkosoknak*, félelem és rettegés terjesztőknek neveztek. Illyenképen mindjobban jobban nevedvén a' gyűllés palotájában a' lárma, kéntelen vólt az előülő süvegét fejére tenni, és tsendességet parantsolni. Végtere a' Convent végzéséből az *Abtey* nevű tömlötzbe küldetett *Dühem* ezen lármanak indítója, holott harmad napig lakolt a' Convent tagjainak betelemitetése miatt.

A' Kolóniában eddig commandérozott Fr. Generál *Dühem* nem régiben olly parantsolatot vett a' Párisi Köz Jóra ügyelő Commissiótól, hogy mennyen Brestbe, az ott öszve gyüllött Fr. seregeknek kórmányozására. Midőn útjában *Achenen* keresztül ment vólna, meg fogattatott, 's vasban vitetett Párisba. Fogságának okairól sokféle értelemben vagynak a' Koloniaiak, némellyek azt

mondják, hogy igen sok hadi sattsott gyűjtött öszve a' maga hafznára; mások azt, hogy gyakorta trombitást küldvén által a' Cs. K. ármádiához, gyanúságba ejtette magát. — Párisban is rendkívül való hideg vólt e' télen — *Laland* úr, az oda való igen tudós astronomus azzal vigasztalta a' lakosokat, hogy *Febr. 5-ikén* bizonyosan meg szűnne azon nagy hideg, mivel az ő tapasztalása szerént, az illetén rendkívül való hidegek 40 napnál tovább nem tartanak; és így mivel most *Dec. 25-ikén* kezdődött, *Febr. 5-ikén*, meg kell annak szűnni. — A' *Thionvillei* Merlinnek javallására, *Jan. 24-ikén* azt végzette a' Convent, hogy a' Jakobinusok gyűlléseinek palotája a' Párisi nemzeti iskolák számára adattasson, és kézfíttessen. — Ugyan ekkor így szóllott *Merlin*: Mint-hogy majdan oda indulok, a' hova menni parantsoltattam a' Convent által, addig is jelentem, hogy az egész Fr. ármádia nagy hivséggel viseltetik a' republikához, és bátor igen sok nyomorúságot szenved is a' télnek kegyetlensége miatt; még is kész annak győzedelmeit folytatni, és a' szabadságot állandó fundamentomra állítani. *Servan* Generál, néhai hadi minister, őt fertály ez-tendei fogsága után, szabadon botsáttatott, úgy mindazáltal, hogy adjon számot a' Financiára ügyellő Commissió előtt.

Spanyól Ország.

Az el múlt Decemberben négy deputátusok mentenek Katalóniából *Madrittba*, u. m. Gróf *Colona*, *Palmaróla* Marchió, egy pólgar, és egy klastrombéli szerzetes, a' kik azon esedeztek a' király előtt, hogy engedtesen meg azon tartomány lakosinak tulajdon költségeiken magokat fel fegyverezni, és hazájokat az ellenség ellen védelmezni, úgy mindazáltal, hogy ne függönek az ott lévő hadi seregeknek kormányozóitól. Kéréseket a' hadi Tanátshoz utasította a' király, de még eddig semmi válasz nem adattatott reája.

Mind a' *Biscayai*, mind a' *Navarrai* ispotályok dugva vagynak Frantzia és Spanyól betegekkel — *Rosas* még most is keményen mondatik magát tartani (a' Pártsi levelek ellenben az mondják felöle, hogy már fel adta magát), azomban még is módot találtak a' Fr. ostromló seregek a' tengerre fekvő részei felé battériákat készíteni, és a' *Gravina* Generál kormánya alatt lévő hajó sereget nyughatatlankodtatni. Az ennek segítségére rendeltetett, és Langara Admirálra bízott 10 linea hajóból álló Spanyól flotta, Jan. 20 ikén még oda nem érkezett. — A' Havanai avagy a' Sz. Kristófi révből ki indült, de a' tengeri szélveszek által el széllesztetett, és hajó törest szenvedett Spanyól kereskedő flottának szerentsétlenségéről támadot hir két Madrittba ment Kurirok által is meg erőssitetett, a' kik bizonyosnak lenni beszéltettek, hogy azon flottától 70 gazdag kereskedő hajók süllyettek el, melly által viszsa szerezhethetlen kár okoztatott a' Spanyól Orzági kereskedőknek.

Olasz Ország.

Azoknak a' hazájokból ki költözött Fr. tudósoknak, híres mestereknek, fabrikánsoknak, és manufacturistáknak, a' kiknek szabadság engedtetett a' honnyaikba való viszsa térésre, úti költség rendeltetett a' Párisi Convent által. Ebből könnyen észre lehet venni, hogy sok haznos hazafi ki költözött Frantzia Országból, a' revulciónak kezdetétől fogva — hogy ezeknek ki költözések miatt sok kart vallott azóltától fogva Fr. Ország — és hogy még többet vallana jövőendőben, hogyha azok örökösen ki maradnának. Jól érzette *XIV. Lajos* király, melly nagy kárára lett légyen financiájának, a' hugonottáknak, ennek-előtte 100 ezrtendővel hazájokból lett ki üzette-tése, és ezerszer meg is bánta tselekedetét, de meg nem változtathatta a' dolgot. — Ezek a' hugonották töbnire a' leg jobb Fabrikánsok és manufacturisták voltak, a' kik Hollandiában, Helvé-

ziában, a' Német Birodalomban, nevezetessen Saxóniában és Brandenburgiában, sőt Angliában is le telepedvén, fabrikákat állítottak, és a' megnyit használtak az itten nevezett tartományoknak hazájokból ki hozott mesterségek és iparosítók által, éppen annyit ártottak a' Frantzia monopoliumnak.

E' folyó esztendőnek első napján meg innepeltetett *Tulon* vizsza vételének emléketes napja az ott lévő sokaság és Fr. flotta által — Egy nemzeti biztos gyökeres órátiót mondott a' közönséges piatzra fel gyüllegezett nép előtt, melyben vakító színekkel festette le a' Fr. republikának mostani ditsősségét és fényességét — egyszerűs mind újabb újabb gyűlölséget és irtódzást kívánt halgatónak sziveikbe önteni a' Frantzia nemzet ellenségei ellen.

A' Konstantzinápolyba rendeltetett Fr. követ még most is *Velentzében* mulat, a' téli időnek keménysége miatt — Uti társai közt vagyon egy *Ruffin* nevű igen tudós ember, a' napkeleti nyelveket, és így a' török és Persiai nyelvet is igen jól érti.

Egy különös újság iratik *Velentzéből*, a' melly ha igaz, nem utólsó helyet érdemel e' folyó századnak nevezetesebb történetei közt. E' szerént a' *Cochinchinai* király (a' melly Ország Asiában, nevezetessen Indiában, a' Ganges folyó vizén túl fekszik) a' Chinai Császárnak adófizetője, birodalmának nagyobb részével együtt a' keresztény vallásra tért.

A' Pyreneusi Frantzia ármádiának fő vezére *Pérignon* Generál következő proclamatiót hirdtetett ki *Figuerásnak* el foglaltatása után: „Ne féllyetek, *úgymond*, hogy a' tromfot tromfal fogjuk vizsza ütni, a' mellyre igen sok okot adott minékünk a' Spanyol Országai fő kórmányszék — Sokan polgár társaitok közzül el tsábittatva lévén a' költött hírek által, bolond félelemből el hagyták honnyaikat, és vagyonaikat. Tinektek, a'

kik nyájaitok mellett meg maradtatok, jussotok vagyon tollünk óltalmat, igazságot, és békességet várni, és éppen ezek azok, a' mellyekről mostan bizonyossokká teszlek titeket a' Fr. republika nevében. El futott társaitok is, hogyha hibáikat meg bánádják, tulajdon hasznokat meg esméréndik, és minden halasztás nélkül vissz téréndenek, tsendességben és bődögüi élhetnek a' győzödelmesek közt. De mivel az is tudtomra vagyon nékem, hogy még sok titkos békételenek vagynak köztetek, a' kik csak az alkalmatosságot várják a' Frantzia nemzet jószágával és nemes indulatlyával való vissza élésre; azt kívánuya a' természeti okosság, hogy azon gonofságok, mellyek által ti vég nélkül való nyomorúságba taszittatnátok, meg előztessenek. Ez az oka, hogy halálos büntetés alatt parantsolom a' Figueras városi, és minden környül belől fekrő's a' Fr. ármádia által el foglaltatott helységek lakosainak, hogy leg ottan adják ki fegyvereiket a' köztök lévő hadi commendánsoknak kezekbe.

Rómában egy igen szomorú gyilkosság történt, a' múlt hólnapok 21 ik napján. — Egy mester embernek *el hijo prodigo fillogja*, az az, rosz erkölcsű, tékozió fia, atya halznos intéseit annak magában el tökéletti halálával akarta félbe szakasztani. — Abban a' szempillantásban, a' mellyben egy felső köntöse alatt el rejtett nagy késsel által akarta volna édes atyát döfni, testvér húga közikbe ugrott, és tulajdon halálával váltotta meg édes atyának életét. — Testvérenek gyilkossa leg ottan el futott, és a' múlt hólnepben még fel sem találtatott. Az illyetén szomorú történetek által arra taníttatnak a' szülék, hogy magzattyaikat még gyenge korokban jól igyekezzenek nevelni, és a' benne tapasztalt rosz hajlandóságnak bimbóit a' fenyték által le szakasztani. — A' minémű principiumokat a' gyermek gyenge korában bé sziv, azokat emberi korában is meg tartya, és minden tselekedeteit azok

szerént szokta intézni. — A' melly gyermeknek gyenge szivébe a' felebaráti szeretetnek, és Isteni félelemnek magva bé plántáltatik, lehetetlen, hogy valaha gyilkosa lehessen felebarátyjának. Vajha minden felsőbb iskolákban fel állítatna a' gyermek és ifjúság neveléséről való tudománynak közönséges taníttatása — Nintsen ennél hasznosabb és szükségesebb tudomány e' világon.

Elegyes Tudósítások.

A' Berlinben ment *Kasseli* udvari mester *B. Weltheim*, a' Pr. királynak leányát *Augustát* kérte ki a' *Kasseli* örökös hertzegnek jövendőbeli feleségül. — A' *Berlinben* mulató Hollandus követ *Baró Reede* úr halván Hollandiának mostani szomorú környülállásait, házi tselédeinek nagyobb részét el bocsátotta. — Az Orosz nagy hertzegné egy szép hertzeg afszonyt szült e' világra. — A' Lengyel királynak *Grodnába* lett utazása után *Suwarow* Feldmarsál a' királyi várba ment lakni. — A' Lengyel királynak minden kívánsága abban mondatik állani, hogy Rómában tölthesse el életének hátra lévő esztendeit.

B e c s.

T. Bölöni Sámuel urat, az Egyházi és Polgári törvényeknek *Candidátussát*, a' ki is, hogy kedves nemzetének és hazájának jobb és hasznosabb szolgálattára lehessen, jobb móddal való tanulás végett külső Országban is sziate nyó 12 esztendőket lakott, tettezt ő Felségének az *Erdély Ország* Felséges udvari Cancellária mellé kegyelmesen *Agensnek* resolválni, és meg erősíteni. — Ajánlja magát annakokáért minden Renden lévő Méltóságoknak, Uraknak, és más több ország érdemes lakossainak grátziájokba, és jó karatjokba, igérvén kinek kinek a' tölle csak ki telhetőképén hív szolgálattát, és a' reá bizott vagy bi-

zandó akármilyen szinű dolgokban szorgalmatos és jó lelki esmérettel való eljárást.

Jelentés.

Kinekkinek tudára adatik, hogy ő Ts. Kir. Felségétől Ö Eminentziájának, Kardinális, Hertzeg, és Magyar Ország' Primássának Érsek-esztergom városa résziről ugyan azon nevezetű T. N. Vármegyében, négy, elzandós barom, és ki-rakó vásárok engedtettenek légyen, mellyeknek napjaik 14-ik Mártziusra, 3-ik Juniusra, 15-ik Augustusra, és 11-ik Novemberre esnek; mivel azomban, ha ezen napok ünnepre, vagy vásárnapra esnének, azon történetre a' vásárt előtte, vagy utánna, nem pedig azon ünnep vagy vásárnapon tartani kelle-ne; azért ez idén ugyan 13-ik Martziusban barom, 14-ik Martziusban pedig ki-rakó; ismét 2-ik Juniusban barom, 3-ik Juniusban pedig ki-rakó; továbbá 17-ik Augustusban barom, és 18-ik Augustusban ki-rakó; végre 9-ik Novemberben barom, és 10-ik Novemberben ki-rakó vásárok fog-nak tartatni, ezután pedig minden vásár alkalmatosságával a' jövő vásárnak ideje dob szó alatt ki fog hirdettetni. Azon helyek, mellyekre a' Kalmárok, Bóltosok, és Mives mesterek az ő sá-toraikat rakhattják, már ki vannak rendelve, és, a' mint rend szerént magokat a' M. Uraság Tisztviselőinél jelenteni fogják, azonképpen nekik ki is fognak mutatni, azonkívül, hogy valakinek most nyerett helye akár ki kedviért idő jártával meg-váltóztathasson. Nintsen tehát egyéb hátra, hanem hogy, az első vásárral azon kívül is semmi hely pénz nem vetettetvén, számassan megjelenyenek, valaminthogy is ezen hirdetvény által mindnyájan szívesen meg hivat-tatnak.

A' múlt pósta napon költ Kurirnak 134-ik lapján, az interpuncióban történetből esett hibát így kellek meg jobbitani: A' Batavusok, a' kiket, senki Julius Caesaron kívül, miolta e' világ fenn áll meg nem hodoltathatott — nem II. Filep Spanyol Országi király győzhetetlen hajó seregével — nem YIV. Lajos minden titkos fortélyai és roppant seregei által — most Pihegrü Fr. Generálnak 's a' t.